สารนิพนธ์เรื่อง	ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับกรรมการบริษัทใช้สภาพนิติบุคคลของบริษัทเพื่อแสงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ
คำสำคัญ	สภาพนิติบุคคล / บริษัท
นักศึกษา	ชาญณรงค์ แซ่ลี้
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ดร.สมจิตต์ เซอร์ซันซี
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายธุรกิจ
คณะ	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	2555

บทคัดย่อ

เมื่อสังคมพัฒนาและเศรษฐกิจเจริญก้าวหน้ามากขึ้น การประกอบธุรกิจก็มักจะนิยมการกระทำในรูปของนิติบุคคล เมื่อนิติบุคคลกระทำผิด ก็จะเกิดความเสียหายให้แก่สังคมมากเนื่องจากนิติบุคคลประกอบขึ้นด้วยการร่วมลงทุนของบุคคลหลายคนเป็นองค์กรใหญ่ เมื่อการดำเนินการโดยองค์กรใหญ่ เหล่านั้นกระทำการที่เป็นความผิดทางเศรษฐกิจ ผลกระทบที่เกิดแก่สังคมย่อมมีมากกว่าการประกอบธุรกิจซึ่งลงทุนโดยบุคคลเพียงคนเดียว การที่นิติบุคคลมีสภาพทางกฎหมายเป็นบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งต้องกระทำการต่างๆโดยผู้แทน ผู้แทนนิติบุคคลที่ไม่สุจริตก็ย่อมจะหาประโยชน์จากการเป็นนิติบุคคลนั้นได้ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอกผู้สุจริต รวมถึงระบบเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน กฎหมายของไทยยังไม่มีบทบัญญัติที่ชัดเจนถึงความรับผิดของกรรมการบริษัท ขณะที่ศาลต่างประเทศในระบบ Common Law ซึ่งถือเอาคำพิพากษาเป็นกฎหมายด้วย เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ได้นำหลักการ ไม่คำนึงถึงสภาพนิติบุคคล (Piercing the Carporate Veil) มาใช้ในการพิจารณาคดีเพื่อให้ผู้แทนของนิติบุคคลผู้ไม่สุจริตต้องร่วมรับผิดกับนิติบุคคลในความเสียหายที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงแนวคำพิพากษาของศาลไทยในหลายๆคดีที่ผ่านมา ปรากฏว่าศาลไทยได้มีการนำหลักไม่คำนึงถึงสภาพนิติบุคคลมาประกอบการวินิจฉัยตัดสินคดีความในหลายๆ คดี แต่ก็ยังมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับคดีที่ศาลยึดหลักความเป็นบุคคลของนิติบุคคลอย่างเคร่งครัด และคำพิพากษาดังกล่าวก็ไม่ผูกพันศาลในคดีต่อๆไปเหมือนกับคำพิพากษาในประเทศที่ใช้ระบบ Common Law ซึ่งถือว่าคำพิพากษาเป็นกฎหมายที่ผูกพันศาล ณ คดีหลังด้วย

สารนิพนธ์ฉบับนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาในเรื่องความเป็นมา และแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวกับสภาพนิติบุคคลของบริษัทและการแสวงหาผลประโยชน์จากสภาพนิติบุคคลของบริษัทเพื่อตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบของกรรมการบริษัททั้งของประเทศไทย และต่างประเทศ

SPU CHONBURI

เช่นประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ รวมถึงกฎหมายและมาตรการที่ใช้ควบคุมการใช้สภาพนิติบุคคลของบริษัทเพื่อแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบของกรรมการบริษัท ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจำกัด พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน เป็นต้น

ผลการศึกษาพบว่ามาตรการกฎหมายของต่างประเทศเองนอกจากจะได้วางมาตรการและแนวทางในการให้สิทธิแก่ผู้ถือหุ้นในการกำกับดูแลการบริหารการจัดการของกรรมการเอาไว้แล้ว ยังได้มีการกำหนดสิทธิแก่องค์กรภายนอกบริษัทเข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลการบริหารจัดการของกรรมการอีกประการหนึ่งด้วยโดยมีระบบการจัดการและควบคุมให้ผู้ถือหุ้นคณะกรรมการบริษัทให้การกำกับดูแลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสามารถมีผลบังคับใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมแท้จริง

ตามกฎหมายไทย บริษัทเป็นนิติบุคคลซึ่งมีสภาพบุคคลแยกต่างหากจากผู้ถือหุ้น และกรรมการของบริษัท และผู้ถือหุ้นของบริษัทไม่ต้องรับผิดเป็นการส่วนตัวหรือร่วมกับบริษัท จะรับผิดก็เฉพาะจำนวนเงินค่าหุ้นตามจำนวนที่ยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือเท่านั้น และการใช้หลักการไม่คำนึงถึงสภาพบุคคลของบริษัทก็มีอยู่บ้างทั้งในรูปของบทบัญญัติของกฎหมายและในคำพิพากษาของศาล แต่ยังเป็นแนวทางที่ไม่ตรงกับการประกอบธุรกิจในรูปแบบของบริษัท ทั้งยังไม่เป็นที่กว้างขวาง แต่ก็พอกล่าวได้ว่าประเทศไทยมีการนำหลักดังกล่าวนี้มาใช้ แต่เป็นการใช้หลักนี้เมื่อมีบทบัญญัติของกฎหมายที่ชัดแจ้ง เมื่อเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนปัจจุบันก็มิได้มีบทบัญญัติที่ชัดเจน ซึ่งสื่อถึงความบกพร่องไม่ชัดเจนของพระราชบัญญัติในการปฏิบัติ

ดังนั้นปัญหากฎหมายเกี่ยวกับกรรมการบริษัทใช้สภาพนิติบุคคลของบริษัทเพื่อแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ ในการดำเนินการใดๆที่จะใช้สภาพนิติบุคคลต้องเป็นการกระทำที่ชอบธรรมตามกฎหมายจึงควรกำหนดให้กรรมการและผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบความระมัดระวัง และความซื่อสัตย์สุจริต ควรมีบทบัญญัติของกฎหมายจำกัดสิทธิของกรรมการผู้ไม่สุจริต ห้ามดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัท รวมถึงห้ามก่อตั้งบริษัทตามระยะเวลาที่กำหนด โดยกำหนดบทคุ้มครอง ในเรื่องความรับผิดชอบและความระมัดระวังให้แก่กรรมการและผู้บริหารที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของบริษัทตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลที่เชื่อโดยสุจริตว่าเพียงพอ มีจุดมุ่งหมายโดยชอบและเหมาะสม และไม่มีผลประโยชน์ขัดแย้งและในส่วนของความซื่อสัตย์สุจริตนั้น คุ้มครองกรรมการและผู้บริหารที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของบริษัทและไม่มีผลประโยชน์ขัดแย้ง นอกจากนี้ในการพิจารณาเรื่องความรับผิดชอบและความระมัดระวัง ให้คำนึงถึงตำแหน่งในบริษัท ขอบเขตความรับผิดชอบ และคุณสมบัติด้านความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ รวมทั้งวัตถุประสงค์ของการแต่งตั้งกรรมการหรือผู้บริหาร เหมือนข้อกำหนด

SPU CHONBURI

เกี่ยวกับการบริหารกิจการของบริษัทที่กำหนดในต่างประเทศเช่น สหรัฐอเมริกา ซึ่งได้นำแนวคิดบางประการมากำหนดไว้ในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนากฎหมายต่อไป

SPU CHONBURI

THEMATIC TITLE	LEGAL ISSUES RELATING TO DIRECTORS' EXPLOITATION OF LEGAL ENTITY STATUS OF COMPANY FOR THEIR OWN OR OTHER PERSON'S INTEREST
KEYWORDS	THE STATUS OF JURISTIC PERSON/COMPANY
STUDENT	CHANNARONG SAELEE
THEMATIC ADVISOR	DR. SOMJIT SERSANSIE
LEVEL OF STUDY	MASTER OF LAW, BUSINESS LAW
FACULTY	FACULTY OF LAW SRIPATUM UNIVERSITY
YEAR	2012

ABSTRACT

As the society and economy become more advanced, businesses are often incorporated in form of juristic persons. And when a juristic person is at fault, damages shall be inflicted upon the society. As a juristic person is comprised of joint investment of several natural persons, when a business is incorporated into a large organization and the organization commits an economic crime, a greater impact, which is inflicted upon the society, shall naturally be greater than those of a business, which is invested by single individual. As the Civil and Commercial Code provides for the juristic person with the entity separate from the natural person, within bad faith a representative of a juristic person can exploit the status of juristic person and injure a third party, who is in good faith, as well as the country's economy. Presently, Thai law does not have any definite prescription for holding a director of a company liable, whereas foreign courts, such as English and American introduce the principle of piercing the corporate veil to adjudication in order that a representative of a juristic person, who act in bad faith, shall be held liable jointly with the juristic person for causing damages. However, considering a trend of judgments of Thai court in many cases, it can be found that Thai court also introduced the principle of piercing the corporate veil to adjudication in many cases, although the number is few in comparison with that of cases where the court is strictly applies the principle of juristic personality.

SPU CHONBURI

This intensive study is intended to examine into the background, concepts, theories and principles concerning the juristic person status and exploitation of the juristic person status for gaining illegitimate benefits for self or others by the director of the company in both Thailand under the Civil and Commercial Code and foreign countries, such as the United States of America and England as well as laws and measures for preventing exploitation of the juristic person for gaining illegitimate benefits for self or others by the director of the company under the Civil and Commercial Code and laws concerning the company, such as Chapter 3/1 of Securities and Exchange Act 2535 B.E. and Section 85 of Public Limited Company Act 2535 B.E.

The study found that foreign laws do not only prescribe for measures and approaches to entitle the shareholders to control the management by the director but also prescribe for rights of third parties to participate in monitoring the management by the director as another measure. As a result, the monitoring is conducted efficiently as to be practically enforced.

The juristic person status of the company under Thailand is an entity separate from the shareholders and the shareholders of the company are not held individually liable for the company except for an unpaid amount of shares held by such shareholders while the director is not held liable jointly with the company unless the director acts beyond the scope of his power (ultra vires), whereas a principle of piercing the corporate veil is present in some degrees, such as in a form of legal prescriptions and the court's judgments, but by an approach, which is not consistent with business operation in a form of company, and in a narrow scope. However, it can be said that Thai legal system introduces such principle, but the principle is introduced only where the law is expressly prescribed for it, although Public Limited Company Act 2535 B.E. does not presently contain definite provisions.

As the juristic person status must be maintained by a legitimacy, therefore the law should prescribe for the director and executive to perform their duties with responsibility, and in diligent and honest manners. The law should provide limitation of rights of the director, who acts in bad faith, preventing such person from being appointed as a director as well as incorporating a company for a specified period of time, whereby providing protection for the director and executive, who perform their duties responsibly, diligently and honestly, in order that such director and executive shall give the highest regards to the best interest of the company, making decision basing on information, which is sincerely reliable, that the act is for due and proper

SPU CHONBURI

purpose and has no conflict of interest. Moreover, the position in the company and scope of duties and capacity, quality and experience of the director and executive and intention of appointment of such director and executive should be taken into consideration for determining responsibility and diligence of the director and executive, as prescribed by regulations of management of company in foreign countries such as the United States of America, some of those concepts are adopted by Securities and Exchange Act 2535 B.E.

SPU CHONBURI